

Komentarji

Revolutija v Iowi
Koruzo so prodajali po...
Iowski farmlerji...
Koruzo so prodajali po...
Iowski farmlerji...
Koruzo so prodajali po...
Iowski farmlerji...

INFLACIJA NEVARNA ZA DELAVCE

Da delavce lahko postane usode...
New York. — Da inflacija ne...
Za delavce lahko postane usode...
New York. — Da inflacija ne...
Za delavce lahko postane usode...

Revolta farmarjev v New Yorku

Zahtevajo višje cene za mleko in...
Albany, N. Y. — (FP) — Re...
Zahtevajo višje cene za mleko in...
Albany, N. Y. — (FP) — Re...
Zahtevajo višje cene za mleko in...

KONVENCIJA BREZPOSELNIH V CHICAGU

Vršla se bo sredi maja in se pričakuje velika udeležba...
Chicago. — Ob koncu prihodnjega tedna bodo prišli v Chicago zastopniki brezposelnih z vzhoda, severa, zapada in juga na konvencijo, ki se prične v soboto dne 13. maja in bo trajala tri dni.
Vršla se bo sredi maja in se pričakuje velika udeležba...
Chicago. — Ob koncu prihodnjega tedna bodo prišli v Chicago zastopniki brezposelnih z vzhoda, severa, zapada in juga na konvencijo, ki se prične v soboto dne 13. maja in bo trajala tri dni.

Kongress sprejel inflacijo in načrt Muscle Shoalsa

Farmski zakon, ki vključuje refinanciranje farmarskih dolgov in razvrednotenje dolarja, sprejet z veliko večino. Senat sprejel Norrisov načrt za federalno proizvodnjo električnega toka.
Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt je v četrtak predložil kongresu svoj načrt za enotno federalno kontrolo železnice.
Washington, D. C. — Nišja kongresna zbornica je v ardu sprejela Rooseveltovo načrt inflacije, vključen v zakon za federalno kontrolo farmarske produkcije in refinanciranja dolgov na farmah. Val trije ukropi, svani v enem zakonu, so bili sprejeti s 307 glasovi proti 96. Samo sedem demokratov je glasovalo proti, za pa 273; na republikanski strani je bilo 79 proti in 30 za. Štirje farmer-laboriti iz Minnesote so glasovali za.
Isti dan je senat sprejel s 63 glasovi proti 20 Norrisov načrt za zvezno obratovanje elektrarne v Muscle Shoalsu. Ta načrt se nekoliko razlikuje od onega, ki ga je sprejela nižja zbornica; razlika bo zdaj izravnal konferenčni odsek obeh zbornic.
Farmarski zakon gre tudi pred konferenčni odsek, kajti nižja zbornica je naredila okrog 80 popravkov v senatnem načrtu.
Novi zakon, kolikor se tiče inflacije, daje predsedniku oblast, da pomnoži denar in ošivi kredit na štiri različne načine; lahko izvede vse štiri ali samo enega ali likolikor hoče.
Prvič lahko naloži rezervnim bankam, da nakupijo za tri milijarde dolarjev federalnih bonдов in na podlagi teh bonдов izdajo sveže papirnat denar. Drugič lahko odredi, da federalna zakladnica direktno izda za tri milijarde dolarjev novih bankovcev ali "greenbackov". Tretjič lahko zniža vsebino slata v dolarju do polovice sedanje teže in sme skleniti dogovor s tujimi deželami glede izenačenja slatne valute. Četrtič lahko remonitira (uvrednoti) srebro na podlagi kakršnegakoli razmerja s slatom in v prihodnjih šestih mesecih lahko sprejme od evropskih vlad največ za 200 milijonov dolarjev srebra v plačilih na račun vojnih dolgov s pogojem, da se to srebro ne računa več kot 50c unča.
Ostali deli zakona, ki se tičejo "farmarske odprave", so silno komplicirani in nekaj novega v Zdrženih državah. Prvič v zgodovini Amerike ima federalna vlada kontrolo nad farmarsko produkcijo in monopol nad nekaterimi glavnimi produkti, katere odkupi in prodaja po cenah, ki jih sama določi. Obenem je federalna vlada indirektno prevzela hipoteke na manjših farmah, za katere bo jamčila obresti, ne pa glavnice. Ta "refinancijska akcija" bo zahtevala dve milijardi dolarjev.
Sovjetski učenjak umri
Moskva, 4. maja. — Profesor Ilija Ivanovič Ivanov, ki je pod nadzorom vlade eksperimentiral s "križanjem človeka s opico", da na ta način odkrije "manjkajoči člen" v razvoju opice in človeka, je te dni umri v Taškentu v starosti 59 let. Njegovi eksperimenti so bili v tajnosti; znano je le toliko, da je oplodil dve šimpanzi s človeško spermom, toda kak rezultat je bil iz tega, ni znano. Dali bo sovjetska vlada nadaljevala s tem čudnim eksperimentom, se ne ve.
Irska odpravila prisego kralju
Dublin, 4. maja. — Prisega zvestobe angleški kroni je večeraj izginila iz ustave Svobodne irske države, ko je governer podpisal zavezni sklep irske zbornice. Predsednik vlade De Valera je naznanil v zbornici, da bo kmalu "imel radost proklamirati Irsko za svobodno republiko". Irski so radovedni, kaj bo zdaj storila Anglija.
Berlin, 4. maja. — Hitlerjeva vlada je včeraj prevzela kontrolo nad Zvezno nemških industrij. Industrije se bodo morale ravnati po navodilih in ukrepih posebnega industrijskega sveta, ki bo pod kontrolo vlade. Odpora ni bilo. Stari odbor industrijske zveze je odstopil, toda Hitler je dovolil, da je baron Gustav Krupp ostal predsednik.
Zaseba glavnih stanov, poslovnih knjig in blagajn socialističnih strokovnih, združenih in kreditnih unij se je izvršila brez odpora. Takisto so se podale katoliške delavske unije — ki štejejo okrog milijon članov — in izročile vodstvo in svoje imetje fašistom.
Odsilavanje židovskih profesorjev in ostalih profesionalcev se nadaljuje dnevno. Mnogo jih je izvršilo samomor.
Hitlerjeva vlada je naznanila svoj program obveznega dela in konkripcije delavcev. Prihodnje jesen, s 1. oktobrom, postane upoševanje delavcev državni monopol. Val delavci bodo morali stopiti v fašistično unijo. Z novim letom bo pa poklicanih prvih 380,000 mož od 19. leta starosti v "delovno armado". Služili bodo šest mesecev. Armada bo stopnjema rasla in v desetih letih lahko naraste na osem milijonov mož. Za financiranje te skeme bo vlada najela v začetku notranje posojilo za 500 milijonov mark.
Preiskava proti bankirjem ni ustavljena
Načelnik zveznega justičnega departamenta pravi, da se sleparski bankirji ne bodo izognili kazni.
Washington, D. C. — Z ozirom na govornice, ki krožijo v kapitolu, da zvezni justični departament ne bo prosekutiral sleparskih bankirjev in da senatni komitej za denarne in bančne zadeve popušča v preiskavi proti bančnim firmam, sta bili objavljeni dve značilni izjavi, ki pobijata te govornice.
Ferdinand Pecora, pravni svetovalec senatnega komiteja, je izjavil, da preiskava ni bila ustavljena, temveč le odgodena, da vladni izvedenci preišetajo zbrani material proti J. P. Morgan & Co., Kuehn Loeb and Co. in Dillon, Reed & Co. Kakor hitro bodo izvedenci izvršili svojo nalogo, bodo eksekutivni uradniki teh firm pozvani na zaslišanje pred senatni komitej.
Istočasno je Homer S. Cummings, načelnik zveznega justičnega departamenta, naznanil, da bo objavil detaje o vseh sleparskih transakcijah, ki so jih izvršili velebankirji in da ne bo nihče, kateremu bo dokazana krivda, ušel kazni. Preiskava se nadaljuje in javnost bo zvedela resnico. Očitke, da strankarstvo igra pri preiskavi veliko vlogo, je Cummings pobijal in obljubil, da bo več bankirjev, ki so spekulirali z ljudskim denarjem, poslanih v zapor.
Mestni uslužbenci protestirajo
Denver, Colo. — Mestni uslužbenci so na svojem zborovanju sklenili, da bodo vodili odločen boj proti preklicu mestnega zakona o minimalni mezd.

Nova delavska federacija v Penni

V nji so združeni farmarji in delavci. 45 organizacij zastopanih na ustanovni konvenciji. Organizacija ima politične in ekonomske cilje.
Reading, Pa. — Progressivni delavci in farmarji te države so na readingški konvenciji zadnji teden ustanovili novo organizacijo pod imenom United Workers' Federation of Pennsylvania in izvolili James H. Maurerja za prvega predsednika.
Na konvenciji je bilo zastopanih 45 unij, socialističnih klubov, organizacij brezposelnih in farmarskih postojank z 250 delegati, večinoma iz vzhodnega dela države. Nova federacija bo skušala pritegniti v svoje okrilje vse delavske in farmarske organizacije — politične, strokovne, podporne, združne in brezposelne. Sprejela je program za boj proti bedi in sedanjemu ekonomskemu sistemu.
Maurer je rekel ob zaključku konvencije, da v 50 letih avojih aktivnosti v delavskem gibanju še ni videl bolj složne in obetajoče konvencije kot je bila ta. V novi federaciji vidi pričetek novega delavskega gibanja v državi, ki bo orientirano na najširši bazis in se bo v boju za boljše življenje posluževalo obeh rok ekonomske in politične.
Sovjetski šolarji v uniformi
Moskva, 4. maja. — Komisarjat prosvete in javne vzgoje je odredil, da v prihodnjem šolskem letu, ki se začne v septembru, morajo vsi šolski otroci v

Najbolj odušna igra strica Sama. (Narisa! Jerger.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT ... NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States ... Chicago and Cicero \$7.50 per year

Advertising rates on agreement - Manuscript will not be returned

Nezlor na vas, kar ima stik s listom: PROSVETA

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oglepaju, na primer (March 31, 1933), poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina

Domach drobiz

Nagla smrt

Walsenburg, Colo. - Dne 2. maja je naglo umrl rojak John Vidmar, star okrog 60 let in doma od Idrije

Deček umrl

Cliff Mine, Pa. - Umrl je v rani mladosti Fred Pregelj ml., star komaj 17 let in rojen v tej deželi

Izgubljenko našli mrtvo

Cleveland. - Pred štirimi meseci je izginila Ana Majer, zadnje dni so pa našli njeno truplo v jezeru ob vzhodni 55. ulici

Nov grob v starem kraju

Cleveland. - Fred Jazbec je prejel vest, da je umrla njegova mati Jožefa Jazbec v St. Petru pod Sveto goro v starosti 73 let

Slovenski župan v Rockdalu

Joliet, Ill. - V bližnjem Rockdalu je bil pri občinskih volitvah ponovno izvoljen za župana rojak Joe Kuhar

Novi grobovi

Waukegan, Ill. - Umrla je Katarina Mežnaršič, stara 57 let in doma iz Bištrice

Aurora, Minn. - Tu je umrla Mary Šibenik, roj. Mihelič, stara 47 let in doma iz Sodražice pri Ribnici

Cleveland. - Umrl je Matevž Vertovčan, star 55 let in doma od Leskoveca pri Krškem

Steadman išče novo obravnavo

Chicago. - Seymour Steadman, prominenten socialist pred vojno, ki je bil obsojen od enega do treh let ječe in denarno globo \$210

Legislatura izboljšala zavarovanje

Bismarck, N. D. - Državna legislatura je izboljšala državno zavarovanje proti toči, kar je velikega pomena za farmarje

Glavosi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Prvomajska proslava

Auburn, Ill. - Se nikdar v zgodovini centralnega Illinoisa ni delavstvo tako številno in s tolikim navdušenjem proslavilo 1. majnik kakor ga je letos dne 30. aprila v Carlinvillu, Ill.

Program je priredil mladinski socialistični klub, ki je priklopljen direktno k Ameriški socialistični stranki

Prva guvernica je nastopila predsednica Women's Auxiliary, Agnes Burns Wiecek

Na to sta govorila dva dečka v starosti okrog 12 let

Zborovanje P. M. na West Allisu West Allis, Wis. - V nedeljo 14. maja bo v Kraljevi dvorani, 6001 West Madison St.

Posebna točka programa bo referat sodruga Franka Novaka iz Milwaukeeja

Steadman išče novo obravnavo Chicago. - Seymour Steadman, prominenten socialist pred vojno, ki je bil obsojen od enega do treh let ječe in denarno globo \$210

Zadnja konferenca je tudi aklenila, da stalni zastopniki okrožne organizacije podajo splošen pregled o razmerah in izgledih v njih naselbinah

Vabilo na koncert

Detroit, Mich. - Pevski zbor Slavcev priredi svoj spomladanski koncert v nedeljo, dne 14. maja, v Slovenskem delavskem domu na 437 Livernosa ave.

Vabljeni so vsa društva in pevski zbori. Čim več vas bo, tem večje veselje bo v dvorani

Vaselje v laboru kapitalizma - samoprevara

Fašizem se je porodil iz potrebe kapitalistov in tistih veličin civilnih in vojaških, ki so v svetovni vojni zaigrali svojo oblast

Kako silno všeč je kapitalizmu zmaga fašizma v Nemčiji pa prav jasno dokazuje poročila meščanske-kapitalističnega časopisa

Toda vsa ta kampanja proti delavskemu gibanju so le prazne fraze, ki ne morejo spreminiti dejstev

je, je njih logična posledica socialistične delavske gibanje, ki zahteva pravično socialno družbo

Maraikateri trinog, imperator, je že skušal zatreti nove ideje, toda vedno se je izkazalo, da je postal žrtev te borbe sam

Ni drugega izhoda. Fašistična protirevolucija sicer slavi svoje orgije in morda še ni konec njene pohoda

Razmer reakcija ne bo izpremenila in tudi ne vraga dahi ne bo zatrla

Čemu sedi kokoš na jajcih?

Samo živali z možgani imajo instinkte

V splošni rabi je beseda "instinkt" zelo raztezna. A tudi znanost se ni postavila točno opredeliliv te besede

Viđeti je, da deluje žival kakor avtomat in to naziranje se je držalo dejansko cela stoletja v znanosti

Samo živali z možgani imajo instinkte!

Na univerzi v Jeni preiskujejo že nekaj let instinkt neklih gosenic, ki imajo navado, da si iz pečenih zrn, rastlinskih delcev in podobnega zlepijo okoli telesa nekakšen tulec

To, da mora imeti žival z nagoni možgane, dokazuje, da ima pri nagonih svojo ulogo tudi neka mera izkustev, s čimer se strinjajo tudi ugotovitve o učiljski živali

Žival ni avtomat, ker drugače bi se nidear se naučila, in tudi instinkt ni tako preprosta zadeva, kakor so mislili nekoč

Posebna "nagonska dejanja" se dade v ostalem izvajati popolnoma iz dogajanj v organizmu

S takimi spomenji je postal problem nagonov veliko bolj jasen, a znanost je dovolj počena ter priznava, da ni niti od daleč še pojasnjen

Najpomembnejša stvarna delovna vprašanja so v delovniku "Prosveti". Ali jih čitate vsak dan?

John Ward, ki je bil pred nekaj tedni ubit na ulici v Frankfortu, Ill., s svojo ženo Vero

Odškodnina inozemskim sorodnikom za nezgode

Ako se inozemski delavec ponesreči v zvezi z delom in njegova vdova, otroci ali starši stanujejo v inozemstvu, imajo ti je pravico do odškodnine?

Odškodninski zakoni (compensation laws) so različni v posameznih državah (Arkansas, Florida, Mississippi in South Carolina sploh nimajo nikakega kompenzacijskega zakona)

Delavski odškodninski zakoni v Združenih državah ne napravljajo nikake razlike med ameriškim državljanom in inozemcem

Delavski odškodninski zakoni v Združenih državah ne napravljajo nikake razlike med ameriškim državljanom in inozemcem

Podjetniki finančno proteste

Plačujejo telegramske davke proti skrajšanju delovne

Chicago. - (FP) - Skupnost, kje dobijo slabo plačani delavci denar za pošiljanje zobjavov Illinoiskim senatorjem in kongresnikom proti skrajšanju delovnika

Oba zvezna senatorja, Le in Dietrich, ter vsi kongresniki kažejo okrožja so popolnoma s protestnimi telegrami, katerih jih urgirajo, naj glasno protestirajo proti skrajšanju delovnika

V drugih državah imajo zakoni razne omejitve na škodo sorodnikov, ki stanujejo v inozemstvu

Je našel banko zaprt? New Albany, Ind. - Ko so po enem letu bivanja v banki vrnil v domači kraj nekakega vnjak za lokomotive, je banka zaprt in svojih denarjev ni našel

V 19 državah se družinam v starem kraju več ali manj znižajo odškodninski zneski, ki bi se drugače plačevali za nastanjenim družinam, in v šestorici držav se dovoljuje enkratno skupno plačilo (lump sum) za vse znanih tedenskih plačil

Novi čikaški župan Edward J. Kelly s ženo in tremi otroci

